

Žirovnice / Obnova zámecké bašty

Vlastník: Město Žirovnice

Okrouhlá dělostřelecká bašta stojí v místě příkopu, který v nejstarších etapách vývoje hradního areálu odděloval palácové hradní jádro od dalších hospodářských a fortifikačních objektů na předhradí. Podle současných představ o stavebněhistorickém vývoji hradu v Žirovnici tato stavba vznikla jako při pozdně gotických stavebních úpravách realizovaných Vencelíky z Vrchovišť ve 2. polovině 15. století. Bašta vystavěná z kamenného zdiva je svou půlválcovou hmotou vysunutá před severozápadní frontu dnešní zástavby, z vnitřní strany je otevřená a není nijak zastřešená, pouze koruna zdiva je zakrytá keramickou prejzovou krytinou.

Z vyobrazení žirovnického hradu, které se dochovalo mezi nástěnnými malbami v tzv. Zelené světnici a které pochází z 90. let 15. století, je zřejmé, že v této době bylo součástí bašty dřevěné podsebití vyložené na krakorcích. Toto podsebití bylo nejpozději v 70. letech 18. století nahrazeno nadezdívkou se třemi relativně velkými obdélnými okny v segmentově zaklenutých nepatrně rozevřených špaletách. Stavba byla zastřešena a sloužila až do požáru v roce 1964 jako kolna. Ve spodní úrovni bašty, která je z vnitřní strany neomítaná, jsou dvě kamenné střílny osazené v široce rozevřených špaletách. Severozápadní z nich má jednoduchý šterbinovitý tvar, druhá – o něco prostornější, situovaná přibližně v ose bašty – má tvar klíčový. Záklenky špalet nad střílnami jsou opatřené zcela novodobými čely zhotovenými z lícových cihel.

Bašta je z vnitřní části hradu přístupná návštěvníkům. Z vnější části tvoří dominantní stavební prvek severozápadní strany objektu.

